

Poskytování zdravotních služeb a nový občanský zákoník

Tomáš Doležal

Jaké změny nastanou?

- Dne 1. 1. 2014 nabyde účinnosti nový občanský zákoník (NOZ)
- NOZ svou koncepcí a vztahem k ZZS bude působit řadu interpretačních a aplikačních problémů

Vztah NOZ a zákona o zdravotních službách

- Důvodová zpráva hovoří o vztahu obecného a zvláštního (a v důsledku toho počítá s aplikací pravidla *lex specialis derogat legi generali*)
- V praxi bude mnohdy situace obtížnější (např. nepřímá novela, atp.)

Přehled nejvýznamnějších změn NOZ s dopady na poskytování zdravotních služeb

- 1) změny týkající chápání právní kvalifikace vztahu poskytovatele zdravotních služeb a pacienta, které se materializují v ustanoveních § 2636 až 2651 NOZ;
- 2) změny týkající se režimu právní odpovědnosti poskytovatelů zdravotních služeb, které souvisí zejména se smluvním základem vztahu poskytovatele zdravotních služeb a pacienta (§ 2913 NOZ);
- 3) změny zahrnující různé aspekty poskytování zdravotních služeb bez bližšího jednotícího prvku.

I. Smlouva jako základ vztahu mezi poskytovatelem a pacientem

- NOZ v rámci speciálních smluvních typů zavádí nově typ smlouvy, jejímž cílem je upravit právní režim poskytování péče o zdraví včetně postavení poskytovatele a pacienta při poskytování zdravotních služeb
- Smlouva o péči o zdraví - § 2636 až 2651 NOZ

Pozitiva a negativa úpravy

- Negativa – omezený dopad
- Pozitiva:
  - a) NOZ stanoví, že právní vztah vznikající při výkonu péče o zdraví je postaven (bez ohledu na další zákonnou úpravu) na smluvním základě, a tento základ tvoří smlouva;
  - b) stanovení odpovědnosti za řádné poskytnutí služby (odbornost výkonu), nikoliv však za dosažení výsledku

II. Změny týkající se režimu právní odpovědnosti poskytovatelů zdravotních služeb

- Dvě skupiny změn
  - 1) Deliktní nebo kontraktní odpovědnost?
  - 2) odpovědnost za použití věci při plnění závazku ?

Kontraktní odpovědnost

- Dojde – li při poskytování zdravotních služeb k pochybení (včetně postupu non-lege artis), je toto pochybení kvalifikováno jako porušení smluvních ustanovení a případná škoda spadá do režimu smluvní odpovědnosti, upravené ustanovením § 2913 NOZ - Porušení smluvní povinnosti
- Odpovědnost podle tohoto ustanovení je postavena na objektivním základě (tj. není vázána na zavinění) a poskytovateli jsou dány velmi omezené možnosti liberace

Neexistence obdoby ustanovení § 421a OZ

- NOZ neobsahuje ekvivalent stávajícího ustanovení § 421a OZ, podle něž každý odpovídá i za škodu způsobenou okolnostmi, které mají původ v povaze přístroje nebo jiné věci, jichž bylo při plnění závazku použito
- Pouze odpovědnost za vadu věci - § 2936

Pozitiva a negativa úpravy

- Negativa:

- v obecné rovině zavádí NOZ přísnější režim odpovědnosti pro poskytovatele

Pozitiva:

- V praxi nebude mít tato změna režimu významnější dopady
- Neexistence ustanovení obdoby § 421a OZ

III. Různé další změny

- 1) Souhlas se zákrokem
- 2) Nakládání s částmi lidského těla a jeho ochrana po smrti
- 3) Zakotvení práv člověka převzatého do zdravotnického zařízení bez jeho souhlasu v NOZ
- 4) Problematika vyčíslování újmy na přirozených právech člověka - Náhrady při ublížení na zdraví a při usmrcení

Souhlas se zákrokem

- a) Vyvratitelná právní domněnka udělení souhlasu - § 97 odst. 2, věta první NOZ

Touto větou je tedy do NOZ vnesena vyvratitelná právní domněnka udělení souhlasu se zákrokem - s výjimkou případů, kdy je vyžadována písemná forma souhlasu.

- b) Nezbytnost písemné formy souhlasu

V rámci řešení vztahu úpravy NOZ a ZZS v tomto konkrétním případě lze totiž dospět k tomu, že ustanovení § 34 odst. 2 ZZS odkazuje zpětně na ustanovení § 96 odst. 1 NOZ, když stanoví, že písemná forma souhlasu se vyžaduje, pokud tak stanoví jiný právní předpis nebo pokud tak s ohledem na charakter poskytovaných zdravotních služeb určí poskytovatel.

Děkuji za pozornost

Bližší informace ke změnám naleznete v článku „Poskytování zdravotních služeb po nabytí účinnosti nového občanského zákoníku“ v Časopisu zdravotnického práva a bioetiky dostupném na:

<http://www.ilaw.cas.cz/medlawjournal>